

musical therapy, dance therapy, fairytale therapy, isothermia, and imago therapy in work with children with autism are analyzed. The range of tasks that art therapy solves in psycho-correction of children with autism is determined.

Key words: psychocorrection, art therapy, music therapy, kinesotherapy, bibliotherapy, fairy-tale therapy, imago therapy children with autism.

Стаття надійшла до редакції 04.03.2018 р.

Статтю прийнято до друку 04.03.2018 р.

УДК 159.922:376.011.3-051:616.896-053.2

Мамічева О.В., Омельченко М.С.

ДОСВІД РОБОТИ З ДІТЬМИ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ СВІДОМОСТІ КОРЕКЦІЙНОГО ПЕДАГОГА

Дана стаття присвячена проблемі впливу досвіду роботи з дітьми з розладами аутистичного спектру на формування професійної свідомості корекційного педагога. Автор визначає актуальність даної проблеми, обґрунтовує необхідність формування професійної свідомості корекційного педагога, визначає її компоненти та шляхи становлення.

Визначені такі напрямки формування професійної свідомості, як розвиток психологічних якостей особистості, формування системи знань з галузі спеціальної педагогіки і психології, формування системи професійних цінностей і професійної моралі, формування уявлень про професійний обов'язок і почуття відповідальності за власну професійну діяльність.

Матеріали, представлені у статті, є науковим підґрунтям для дослідження проблеми формування професійної свідомості корекційного педагога на етапі допрофесійної підготовки та безпосередньо у професійній діяльності, зокрема, у процесі роботи з дітьми з розладами аутистичного спектру.

Ключові слова: діти з розладами аутистичного спектру, корекційний педагог, корекційно-педагогічна діяльність, професійна діяльність, професійна компетентність, професійний розвиток, професійна свідомість.

Проблема розвитку дітей з розладами аутистичного спектру не нова у психології. Останні роки в Україні з'являється все більше робіт, присвячених даній проблемі (О.В. Доленко, Я.В. Крет, О.І.Мякушко, Т.В. Скрипник, В.В. Тарасун, А.П. Чуприков, Д.І. Шульженко та ін.), що пов'язано з тими офіційними даними, за якими кількість дітей з розладами аутистичного спектру постійно збільшується.

Відомо, що розлади аутистичного спектру за своєю сутністю являють собою комплексні порушення розвитку дитини (когнітивної сфери, афективної сфери, сенсорики, моторики та ін.). Основними проявами цих порушень є труднощі у комунікації і соціальній адаптації.

Сучасна практика роботи з дітьми з розладами аутистичного спектру включає у себе різні методики, техніки і прийоми (АВА, В.Є. Коган, С. Ньюмен, І.Прекоп, floortime та ін.), спрямовані на формування і корекцію поведінки, діяльності, комунікативної сфери та психофізичних функцій дітей з аутизмом. Провідну роль у здійсненні цих задач відіграє корекційний педагог, успішність і результативність професійної діяльності якого у багатьом визначаються якісною характеристикою змістових компонентів професійної свідомості, що формується разом із становленням професійної педагогічної діяльності.

Корекційно-педагогічна діяльність є невід'ємною частиною і складовою педагогічного процесу як динамічної педагогічної системи, як спеціально організованої, цілеспрямованої взаємодії педагогів і вихованців, націленої на вирішення розвивальних та освітніх задач [8, 17].

У змісті корекційно-педагогічної діяльності з дітьми з розладами аутистичного спектру багатогранність праці корекційного педагога підпорядкована досягненню основної мети – успішній соціальній адаптації та інтеграції дитини у систему суспільних стосунків [4, 8].

Робота корекційного педагога з дітьми з розладами аутистичного спектру виходить за межі традиційних видів діяльності вчителя, оскільки охоплює також консультаційну, діагностичну, соціально-педагогічну, реабілітаційну, психотерапевтичну і корекційну діяльність. Всі ці напрямки корекційно-педагогічної роботи у структурі професійної діяльності корекційного педагога пов'язані і взаємообумовлені одне з одним.

Діагностична діяльність полягає у своєчасному виявленні дітей з розладами аутистичного спектру, які потребують спеціалізованої допомоги. Основою для підготовки рекомендацій з надання дітям психолого-педагогічної допомоги в умовах освітнього закладу є педагогічне обстеження, виявлення рівня актуального та зони найближчого розвитку, а також резервних можливостей такої

дитини.

Корекційний педагог повинен здійснювати діагностику емоційно-вольової сфери та особистості дитини з аутизмом, вивчати соціальну ситуацію розвитку та умови родинного виховання, адаптивні можливості і рівень соціалізації дитини, контролювати та аналізувати успішність корекційно-розвивальної роботи.

На основі діагностичної діяльності корекційний педагог повинен здійснювати консультаційну роботу, супроводжуючи дітей з розладами аутистичного спектру та їхні родини з питань реалізації диференційованих психолого-педагогічних умов навчання, виховання, корекції, розвитку і соціалізації.

З усіма напрямками корекційно-педагогічної діяльності корекційного педагога пов'язана і соціально-педагогічна діяльність, спрямована на надання допомоги дитині з аутизмом у процесі її соціалізації і засвоєння нею соціокультурного досвіду, створення умов для її самореалізації у суспільстві.

Не менш важливими є і заходи педагогічно-реабілітаційної роботи, спрямовані на те, щоб дитина з розладами аутистичного спектру оволоділа необхідними навичками із самообслуговування, змогла отримати шкільну освіту. Особлива роль корекційного педагога при цьому полягає у формуванні у дитини психологічної впевненості і створенні правильної професійної орієнтації [6, 167; 10].

Відомо, що на психіку дитини з аутизмом в освітніх закладах йде значне навантаження. Саме корекційний педагог, який контактує з дитиною протягом дня, повинен використовувати психолого-педагогічні прийоми і методи, спрямовані на оптимізацію її психоемоційного стану та укріплення психологічного здоров'я [9; 10].

Окреслені напрямки професійної діяльності корекційного педагога виходять за межі традиційної педагогіки і мають бути корекційно спрямованими, а власне корекційно-педагогічна діяльність виділяється у специфічний вид педагогічної діяльності, який полягає у здійсненні комплексу корекційно-педагогічних заходів з попередження і подолання відхилень у розвитку та поведінці дитини у ході навчально-виховного процесу (С.П. Миронова, О.Д. Гонєєва).

Структура професійної діяльності корекційного педагога визначає його основні функції, виконання яких забезпечує ефективність навчально-виховного процесу. Окрім навчальної, корекційно-розвивальної та виховної функцій, корекційний педагог відповідно до задач своєї професійної діяльності виконує пропедевтичну, реабілітаційну, орієнтаційну, компенсаторну, корекційну функції та функцію соціалізації (Ш.О. Амонашвілі).

Корекційний педагог є ключовою фігурою у корекційно-виховному процесі і корекційно-педагогічній діяльності. Він організує та сповнює конкретним змістом корекційно-педагогічний процес з дітьми з розладами аутистичного спектру, встановлює зв'язки між дітьми та їхніми батьками, добирає та застосовує методи і прийоми, спрямовані на попередження і подолання недоліків у розвитку і поведінці дітей та підлітків [4, 15].

У процесі модернізації освітнього середовища основною метою навчання є формування у психофізичному розвитку дитини таких новоутворень, які визначаються не лише набутим життєвим досвідом, але і системою освіти. Дана проблема набуває особливого значення у навчанні дітей з розладами аутистичного спектру, адже сьогодні перед батьками постає проблема: дитина буде отримувати освіту у традиційній школі або у системі спеціальної освіти. Якість отриманої освіти в обох випадках у багатьох залежить від педагогічної діяльності корекційного педагога, який буде працювати з дитиною протягом її навчання в освітньому закладі.

Потреба у кваліфікованих фахівцях із спеціальної педагогіки значно зросла в умовах розвитку інтеграції та інклюзії, необхідністю здійснювати диференційований підхід у масових освітніх закладах. Корекційний педагог повинен компетентно організувати процес навчання і виховання у класах корекційно-розвивального і компенсаторного навчання, вміти допомогти вчителям загальноосвітньої школи у подоланні труднощів навчання дітей з аутизмом [11].

Для здійснення усіх перелічених задач та ефективного виконання окреслених функцій, корекційний педагог має володіти глибокими і різнобічними знаннями, системотворчим критерієм яких виступить антропологічний принцип. Даний принцип визначає відбір та інтеграцію всіх необхідних знань про людину та її соціалізацію у нормі, а також при порушеннях психофізичного розвитку у змісті

спеціальної педагогіки, з наступною внутридисциплінарною конкретизацією стосовно тієї чи іншої предметної галузі [5].

Корекційно-педагогічна діяльність вимагає від педагога певних педагогічних якостей особистості. З одного боку, у нього формується комплекс психологічних режимів діяльності залежно від стану, здібностей, способу виконання задач; з іншого – педагог визначає власну стратегію і тактику; з третього – виявляє зміст вимог та етапів діяльності. Такий комплекс формується особистістю як цілісна і динамічна система діяльності, яка здатна змінюватися [1, 45].

Для корекційного педагога є важливим володіння особливим набором особистісних і професійних якостей, таких як активність, енергійність, ініціативність, оптимістичність, доброзичливість, тактовність, гуманність тощо. Всі вони нерозривно пов'язані з формуванням професійного світогляду, який є результатом осмислення й особистісного оцінювання духовних і соціальних процесів, що впливають на визначення місця і ролі людей з особливими потребами у житті суспільства.

Суспільство, у свою чергу, визначає форми діяльності і висуває свої вимоги до професійної діяльності педагога. Суб'єкт корекційно-педагогічної діяльності виробляє індивідуальні форми активності, пов'язуючи їх у діяльності. Залежність особистості від суспільства опосередкована її позицією у цих відносинах і характером активності, яка визначається життєвим досвідом. Особистісна активність проявляється у становленні людини суб'єктом діяльності, коли у неї виникає власне ставлення до діяльності, власний стиль її здійснення [2, 34].

Важливою характеристикою корекційного педагога виступає також оптимізм, який проявляється не лише у соціально активному ставленні до суб'єкта педагогічного впливу, але й до іншої більшості суспільства, тобто середовища, у яке мають бути включені діти. Не менш важливим є ставлення педагога до самого себе, як до активної особистості, яка є відповідальною за позитивні зсуви у житті дітей з аутизмом.

Професійно-педагогічні здібності і здатність виконувати професійні вимоги складають структуру професійної компетенції колекційного педагога, сферами якої є профілактична робота, педагогічна діагностика і консультування, спеціальна педагогічна просвіта, участь у профілактичній і пропедевтичній допомозі, освітня і соціально-педагогічна діяльність, організація і керівництво освітою, викладання у вузі або середньому педагогічному навчальному закладі, науково-дослідницька діяльність у сфері спеціальної педагогіки [5].

Виходячи з цього, важливу роль у становленні професійної діяльності корекційного педагога відіграє професійно-педагогічна позиція – точка зору, ставлення до своєї професії і дії; поведінка; система інтелектуальних, вольових та емоційно-оціночних відношень до світу і педагогічної діяльності (В.І. Слободчиков).

М.М. Боритко виокремлює три складові професійно-педагогічної позиції: професійну рефлексію, професійну «Я»-концепцію особистості, професійну самооцінку педагога.

Професійна рефлексія – усвідомлення того, що є в людині, перероблення самої людини, її індивідуальної свідомості, особистості, здібностей до пізнання і діяльності; це шлях пошуку у собі «духовного, суспільного», шлях до самого себе.

Професійна рефлексія є важливим компонентом професіоналізації корекційного педагога. Без рефлексивних процесів професійні предметні знання, які складають концептуальні уявлення корекційного педагога, не являють собою цілісну структуру у свідомості і, тому, не можуть стати керівництвом до дії. Професійний аналіз власної теоретичної бази з позиції щоденної педагогічної практики дозволяє стати корекційному педагогу компетентним у своїй професійній справі.

Професійна «Я» концепція – виділення людиною себе з об'єктивного світу, усвідомлення й оцінка свого відношення до світу, себе як особистості, своїх вчинків, дій, думок і почуттів, бажань та інтересів.

«Я» концепція корекційного педагога є основним джерелом і механізмом професійного розвитку і вдосконалення. Здатність педагога аналізувати і оцінювати власну діяльність, її результати і власні професійні можливості безпосередньо пов'язана з ефективністю корекційно-педагогічного впливу, ефективність якого реалізується у результатах навчальної діяльності учнів. «Я»-концепція корекційного педагога є особистісним регулятором професійного саморозвитку і самовихованості.

Головним у «Я»-концепції педагога і третьою складовою педагогічної позиції, за М.М. Боритко, є професійна самооцінка – оцінка педагогом самого себе, своїх можливостей, професійних якостей і ролі у творчому перетворенні себе і навколишніх обставин. Рівень самооцінки відбиває ступінь власної гідності і характер спрямованості вчинків педагога [3].

Важливим компонентом професійного розвитку і саморозвитку корекційного педагога є професійна самооцінка, яка проявляється в уявленнях педагога про цілі та цінності педагогічної діяльності, у засобах її здійснення, у змісті оціночних суджень про різні аспекти професійної компетентності, професійних очікуваннях, оцінці результативності власної педагогічної діяльності і, на основі цього, усвідомлення її цілей.

У процесі корекційно-педагогічної діяльності педагог взаємодіє з дітьми, забезпечуючи їх становлення як осіб освічених. Власне професійна педагогічна позиція є, таким чином, подвійною – сполученням особистісної і діяльнісної позицій, утворюючи єдність професійної свідомості, педагогічної діяльності і педагогічної спільноти; стає засобом реалізації базових цінностей і цілей розвитку кожного.

Формування професійно-педагогічної позиції являє собою прояв професійної свідомості – системи переконань, установок та інших особистісних характеристик.

Професійна свідомість являє собою явище, що формується і функціонує протягом проходження особистістю всіх етапів професійної діяльності. При цьому для носія професійної свідомості праця є важливим засобом ствердження себе як повноцінного члена суспільства, людини, яка склалася як особистість.

О.А. Ангеловський, В.А. Цвик та ін. виділяли у структурі професійної свідомості нормативний та індивідуально-особистісний аспекти. Нормативний аспект полягає у системі професійної ідеології, тобто зведенні вимог суспільства до професіоналів, а також системи норм, які регулюють взаємовідношення спеціалістів.

Індивідуально-особистісний аспект професійної свідомості позначається поняттям професійна психологія, індивідуальні переконання спеціалістів, система їхніх поглядів на працю і власні професійні зобов'язання.

На погляд О.А. Ангеловського, В.А. Цвика та ін., структура особистості професіонала, у широкому розумінні, визначає структуру його професійної свідомості: психологічний компонент (психологічні особливості особистості), гносеологічний (когнітивний, інтелектуальний компоненти), аксіологічний (ціннісний) компонент, емоційно-вольовий компонент (комплекс «переживання професії»).

Відповідно до окреслених компонентів професійної свідомості, визначимо основні шляхи формування професійної свідомості корекційного педагога, який працює з дітьми з розладами аутистичного спектру.

Формування психологічних характеристик особистості корекційного педагога, які визначають її можливості і здатність до корекційно-педагогічної діяльності. Найбільш важливими психологічними якостями особистості корекційного педагога вважаємо, перш за все, ті риси, які відповідають вимогам професії, тобто мають професійну значущість.

Серед таких характеристик слід виділити здатність адаптувати і модифікувати навчальний матеріал; глибоке розуміння психофізичних особливостей і можливостей дітей; можливість імпровізувати, творчо викладати навчальний матеріал; здатність здійснювати педагогічно-вольовий вплив на дітей, зацікавлювати дитячий колектив, мати у ньому авторитет; інтерес до дітей, гуманність у ставленні до них; змістовність, образність мовлення, здатність переконати дитину; наявність педагогічного такту; здібність пов'язувати навчальний матеріал із життєвим досвідом дітей; спостережливість, педагогічна вимогливість та ін..

Становлення системи знань із спеціальної педагогіки і психології, необхідної для організації успішного корекційно-педагогічного впливу корекційного педагога відносно дітей з розладами аутистичного спектру.

Формування професійного мислення корекційного педагога здійснюється як у процесі отримання професійної освіти, так і стихійно, поза системою навчання. Визначальними характеристиками професійного мислення корекційного педагога вважаємо такі риси як аналітичність, гнучкість, альтернативність, позитивність, креативність, конструктивність.

Аналітичність мислення проявляється у вмінні аналізувати і змінювати необхідну інформацію, приймати правильні педагогічні рішення.

Гнучкість мислення полягає в основі імпровізації, вмінні швидко реагувати на зміну ситуації, модифікувати засоби педагогічного впливу.

Альтернативність мислення являє собою можливість бачити різні шляхи рішення педагогічних ситуацій.

Позитивність мислення проявляється у надзвичайно важливому напрямку професійного мислення корекційного педагога, полягає у його вмінні бачити найкращі сторони, збережені можливості розвитку дітей, що, у свою чергу, є необхідним для визначення шляхів корекційно-педагогічної діяльності. Професійно значущим результатом позитивності мислення корекційного педагога можна розглядати формування толерантності, яка проявляється у терпимості відносно поведінки, поглядів, поведінки дітей, які не відповідають власним.

Креативність мислення - це можливість творчо мислити, створювати дещо нове, оригінальне; здатність до самовдосконалення.

В свою чергу, конструктивність мислення забезпечує проектування, прогнозування, побудову корекційно-педагогічного процесу [6, 115].

Становлення системи професійних цінностей і професійної моралі корекційного педагога.

Важливість ціннісних орієнтацій у становленні професійної свідомості корекційного педагога актуалізує потребу у їхній об'єктивності та інтерпретації у контексті провідних положень теорій нормалізації життєдіяльності і соціальної реабілітації осіб з розладами аутистичного спектру.

Цінності мають бути представлені у свідомості корекційного педагога ідеями про власну особистість та особистість дитини з аутизмом. У центрі уваги – особистість дитини: неповторна, вільна, яка самостійно будує власне життя, несе відповідальність за власні дії по відношенню до себе та оточуючих.

Становлення уявлень корекційного педагога про власний професійний обов'язок, почуття відповідальності за результати професійної діяльності, розвиток професійної спрямованості. Емоції і воля корекційного педагога виступають регуляторами професійної поведінки і діяльності, спрямовані на подолання внутрішніх і зовнішніх перешкод.

Визначені напрямки роботи з формуванні професійної свідомості корекційного педагога можуть забезпечити ефективність і результативність професійної діяльності корекційного педагога лише у тому випадку, коли формуються у єдності шляхом підвищення професійної освіти, професійного саморозвитку і самовдосконалення, а також безпосередньо через організацію практичного професійного досвіду.

Актуальність даної проблеми у сучасному психологічному аспекті обумовлює необхідність проведення подальших досліджень з метою виокремлення змістовних компонентів професійної свідомості корекційного педагога, виділення послідовних етапів її становлення і розвитку у роботі з дітьми з розладами аутистичного спектру.

Використана література:

1. Абрамова Г.С. Возрастная психология: учеб.пособие для студентов вузов / Г.С. Абрамова. – М., 2000. – 538 с.
2. Ануфриев Е.М. Социальный статус и активность личности: Личность как объект и субъект социальных отношений / Е.М.Ануфриев. – М., 1984. – 295 с.
3. Борытко Н.М. Введение в педагогическую деятельность: учебник для студентов пед.вузов / Н.М. Борытко, А.М.Байбаков, И.А. Соловцова. – Волгоград: Изд-во ВГИПК РО, 2006. – 40 с.
4. Гонеева А.Д. Основы коррекционной педагогики: учеб.пособие для студ.выш.пед.учеб.заведений / А.Д. Гонеев, Н.И.Лифинцева, Н.В. Ялпаева. – М.: Академия, 1999.
5. Назарова Н.М. Специальная педагогика / Н.М. Назарова. – М., «Академия», 2010. – 400 с.
6. Палаткина Г.В. Социальная работа с незащищенными группами населения: учеб.пособие / Г.В. Палаткина, Г.Х. Мусина-Мазнова, И.А. Потапова и др. – М.: КноРус, 2016. – 338 с.
7. Скрипник Т.В. Моделивання шкільної ситуації як засіб підготовки до навчання дітей з аутизмом: наук.-метод. посіб. / Т.В.Скрипник; Ін-т спец. педагогіки АПН України, Лаб. діагностики і психіч. розв. - К.: Педагогічна думка, 2008. - 104 с.
8. Сластенин В.А. Педагогика профессионального образования: учеб.пособие для студ.выш.пед.учеб.заведений / В.А.Сластенин, Е.П. Белозерцев, А.Д. Гонеев, А.Г. Пашков и др. – М.: «Академия», 2004. – 368 с.

9. Смирнова В.В. Педагогическая психотерапия // Научно-методический электронный журнал «Концепт» / В.В. Смирнова. – 2013. – Т.3. – С.2271-2275. <http://e-koncept.ru/2013/53457.htm>
10. Шульженко Д.І. Освітньо-психологічна інтеграція (інклюзія) дітей із аутизмом : монографія / Д.І. Шульженко. – Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, вид-во Хортицької національної академії, 2017. – 444 с.
11. Яковлева Л.М. Психологічний супровід дітей-аутистів / Л.М. Яковлева. - К. : Редакція загальнопедагогічних газет, 2013. - 119 с.

References

1. Abramova G.S. Vozrastnajapsihologija: ucheb.posobie dlja studentov vuzov / G.S. Abramova. – М., 2000. – 538 s.
2. Anufriev E.M. Social'nyj status iaktivnost' lichnosti: Lichnost' kak ob'ekt I sub'ekt social'nyh otnoshenij / E.M. Anufriev. – М., 1984. – 295 s.
3. Borytko N.M. Vvedenie v pedagogicheskiju dejatel'nost': uchebnik dlja studentov ped.vuzov / N.M. Borytko, A.M. Bajbakov, I.A.Solovcova. – Volgograd: Izd-vo VGIPK RO, 2006. – 40 s.
4. Goneeva A.D. Osnovy korrekcionnoj pedagogiki: ucheb. Posobie dlja stud.vysh.ped.ucheb.zavedenij / A.D. Goneev, N.I.Lifinceva, N.V. Jalpaeva. – М.: Akademija, 1999.
5. Nazarova N.M. Special'naja pedagogika / N.M. Nazarova. – М., «Akademija», 2010. – 400 s.
6. Palatkina G.V. Social'naja rabota s nezashhishhennymi gruppami naselenija: ucheb. posobie / G.V. Palatkina, G.H. Musina-Maznova, I.A. Potapovai dr. – М.: KnoRus, 2016. – 338 s.
7. Skripnik T.V. Modeljvannja shkil'noi situacii jak zasib pidgotovki do navchannja ditej z autizmom: nauk.-metod. posib. / T.V.Skripnik ;In-t spec. pedagogiki APN Ukraїni, Lab. diagnostiki i psihich. rozv. - K. :Pedagogichna dumka, 2008. - 104 s.
8. Slastjonin V.A. Pedagogika professional'nogo obrazovanija: ucheb.posobie dlja stud.vysh.ped.ucheb.zavedenij / V.A. Slastnin, E.P. Belozercev, A.D. Goneev, A.G. Pashkovi dr. – М.: «Akademija», 2004. – 368 s.
9. Smirnova V.V. Pedagogicheskaja psihoterapija // Nauchno-metodicheskij elektronnyj zhurnal «Koncept» / V.V. Smirnova. – 2013. – Т.3. – С.2271-2275. <http://e-koncept.ru/2013/53457.htm>
10. Shulzhenko D.I. Osvitno-psihologichna Integratsiya (Inklyuziya) dlteylzautizmom : monogra-flya / D.I. Shulzhenko. – Kyiv : NPUImenIM.P. Dragomanova, vid-voHortitskoYinatslonalnoYiakademlYi, 2017. – 444 s.
11. Jakovleva L.M. Psihologichnjsuprovidditej-autistiv / L.M. Jakovleva. - K. :Redakcii zagal'nopedagogichnihgazet, 2013. - 119 s.

Мамичева Е.В., Омельченко М.С. Опыт работы с детьми с расстройствами аутистического спектра в формировании профессионального сознания коррекционного педагога.

Данная статья посвящена проблеме влияния опыта работы с детьми с расстройствами аутистического спектра на формирование профессионального сознания коррекционного педагога. Автор определяет актуальность данной проблемы, обосновывает необходимость формирования профессионального сознания коррекционного педагога, выделяет его компоненты и пути становления.

Определены такие направления формирования профессионального сознания, как развитие психологических качеств личности, формирование системы знаний из области специальной педагогики и психологии, формирование системы профессиональных ценностей и профессиональной морали, формирование представлений про профессиональный долг и чувства ответственности за собственную профессиональную деятельность.

Материалы, представленные в статье, являются научной основой для исследования проблемы формирования профессионального сознания коррекционного педагога на этапе допрофессиональной подготовки и непосредственно в профессиональной деятельности, в частности, в процессе работы с детьми с расстройствами аутистического спектра.

Ключевые слова: дети с расстройствами аутистического спектра, коррекционный педагог, коррекционно-педагогическая деятельность, профессиональная деятельность, профессиональная компетентность, профессиональное развитие, профессиональное сознание.

Mamicheva E.V., Omelchenko M.S. Experience working with children with autism spectrum disorders in the formation of the professional consciousness of a correctional teacher.

This article is devoted to the problem of the influence of working experience with children with autism spectrum disorders on the formation of a professional consciousness of a correctional teacher. The author determines the urgency of this problem, justifies the necessity of forming a professional consciousness of the correctional teacher, distinguishes its components from the way of becoming.

Identified such areas of the formation of professional consciousness as the development of the psychological qualities of the individual, the formation of a system of knowledge from the field of special pedagogy and psychology, the formation of a system of professional values and professional morals, the formation of ideas about professional duty and a sense of responsibility for one's own professional activity.

The materials presented in the article are the scientific basis for studying the problem of forming a professional consciousness of a correctional teacher at the stage of pre-professional training and directly in professional activity, in particular, in the process of working with children with autism spectrum disorders.

Key words: children with autism spectrum disorders, correctional teacher, correctional-pedagogical activity, professional activity, professional competence, professional development, professional consciousness.

Стаття надійшла до редакції 04.03.2018 р.

Статтю прийнято до друку 04.03.2018 р.